

TUKKILAUTAT

Tavoite

lin Wanha Hamina on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti ainutlaatuinen kokonaisuus lin keskustassa lijoen rannalla. Ehdotuksemme laajentaa lin keskustaa Haminan henkeä, arkkitehtuuria ja lijoen kulttuurimaisemaan kunnioittaen, luoden samalla uuden modernin kerrostuman. Uusi rakentaminen ja asuminen ilmentävät lin kunnianhimoisia ilmastotavoitteita ja mahdollistaa kokonaisvaltaisen kestäväen elämäntavan. Tavoitteena on luoda alue, jossa lijoen maisema, rannan viheralueet ja puiset korttelit muodostavat omaleimaisen ja tulevaisuuteen katsovan kokonaisuuden.

Suunnitelman periaatteet

lin uusi kyläkeskus koostuu toisiinsa limittyvistä osa-alueista. Hallinnollinen keskus ja sen läheisyyteen sijoittuvat uudet korttelit ja palvelut, muodostavat uuden vetoivoimaisen toiminnallisen keskuksen. Kirkon eteen rakentuu jokimaisemaan avautuva kulttuuri- ja taidepuisto. Joen rantaan on sijoitettu uusi laituri satamatoiminnoille ja maamerkkirakennukset. Rakennetut alueet sijoittuvat polveillen ja tukkilauttamaisesti pienempiin osiin joen suuntaisesti ryhmiteltynä. Massoittelu mahdollistaa vaiheittaisen tarpeen mukaan kehittyvän toteutuksen kaikissa kortteleissa. Joen rantavyöhykettä kehitetään viheralueena ja sitä aktivoidaan erilaisin toiminnoin. Makasiinit muodostavat yritystoimintaa tukevan monitoimikorttelin Kirkkotien varteen.

Puiset korttelit

Korttelit ovat puurakenteisia ja lähes kaikki pihapiirit aukeavat jokimaisemaan. Haminasta ja joelta lähestyttäessä puiset korttelit muodostavat uudelle keskustalle ainutlaatuisen identiteetin. Rakennukset ja puuaidat rajaavat syliinsä pihapiirejä. Portit johdattavat asuntojen sisäänkäynneille. Kuistit, puutarha, kasvihuoneet, korttelisaunat ja ryytimaat luovat yhteisöllisyyttä ja elävää kylämiljöötä. Rantapuistoon on sijoitettu venevajoja, joten oman veneen saa lähelle kotia. Kesäisin venevajat voivat toimia gallerioina ja kahviloina.

Arkkitehtuuri

lin uudesta keskuksesta kehittyä puurakentamisen keihäänkärkihanke. Rakennukset voidaan toteuttaa massiivipuisina ja hirsirunkoisina. Innovatiivinen kokonaisuus koostuu pääosin moderneista, osin kierrätetyistä ja pieneltä osin siirretystä perinnetaloista. Arkkitehtuuri on modernia, mutta sen hahmo ja sisältö syntyvät yhteydestä paikalliseen perinteeseen. Rakennukset jalostuvat yksityiskohdilla korkealaatuiseksi ympäristöksi. Rakentamisessa sovelletaan rakentamisen tapaa, josta on kokemusperäistä paikallista tietoa satojen vuosien ajalta. Näin tuotetaan paikkaan sidottua uutta modernia arkkitehtuuria täkäläisissä oloissa koetelluilla ja kestävimmiä osoittautuneilla keinoilla. lin uusi keskus muodostaa yhteyden menneiden ja tulevien sukupolvien välille. Samalla tehdään alue, jonka tavoite on pysyä pystyssä satoja vuosia. Rakennusten julkisivut ovat lautaverhottuja. Värisuunnitelma laaditaan koko uuden keskustan alueelle muodostaen kauniin kokonaisuuden. Väreinä käytetään Wanhan Haminan värien kanssa yhteensopivia perinnevärejä.

Hallintokortteli

Hallintokortteli sijoittuu rajaamaan keskeistä puistoa Kirkon edustalle. Se integroi yhteen uuden puukeskustan eri osat ja yhdistää lin keskustan entistä paremmin lijoen rantaan. Hallintokortteli koostuu rinteeseen porrastuvista eri värisistä puutaloista, jotka kytketään sisätiloiltaan yhteen. Hallintokorttelin sisätilat ja piha-alueet aukeavat kohti puistoa ja jokinäkymiä. Pääsisäänkäynti hallintokortteliin tapahtuu talvipuutarhan kautta, mutta julkiset tilat ja palvelut avautuvat myös puistoon ja rannan suuntaan. Pienimittakaavainen rakentaminen muodostaa jokimaisemaan ja vanhan lin mittakaavaan sopivan kokonaisuuden ja uusi hallinnollinen keskus ilmentää lin arvoja ja tavoitteita.

Rysä ja Merta

Kulttuuripuiston rannalle on sijoitettu kaksi veistoksellista maamerkkirakennusta "Rysä" ja "Merta", jotka lisäävät keskustan ja Haminan vetovoimaa. Rakennusten arkkitehtuuri on saanut inspiraationsa lijoen kalastuksen historiasta, nahkiaismerroista ja lohirsistä. Rysä ja Merta ovat monikäyttöisiä rakennuksia. Niihin voidaan sijoittaa myös osia Nätteporin toiminnoista, kahvilaravintola, lijoen matkailun infopiste, venesatama, kansan sauna ja talviuintipaikka. Näin Rysän ja Merran arkkitehtuurin lisäksi myös toimintakonsepti olisi ainutlaatuinen ja innovatiivinen. Kesäaikaan laituri, terassit, ilmastoteeman tapahtumat ja muut tapahtumat muodostavat tärkeän osan toimintaa ja elinvoimaa. Rannan maamerkkirakennukset ovat innovatiivinen tapa yhdistää kunnan toimintoja yksityisiin toimintoihin ja matkailuun.

Makasiinikortteli

Makasiinikortteli sijoittuu Kirkkotien varteen jokirantaan ja Haminaan saavuttaessa. Makasiinikortteli on uuden tyyppinen innovatiivinen konsepti, jossa kortteli on toiminnallisesti hybridi. Makasiinit tuovat yhteen samaan kokonaisuuteen työtilat, liiketilat, kulttuuritoimintoja ja nautintoja sekä koulutus- ja opetustiloja. Makasiinit sisältää esim. toimitaloja, start-up yrityksiä, co-working ja etätyötiloja, yrityshautomo toimintoja, showroomeja, kulttuuri- ja koulutustoimintoja, liiketilaa, pieniä kauppoja, vihermyymälän ja jopa tilapäistä asumista. Alueen toiminnot ja palvelut kuratoidaan, kokonaisuutena ne tukevat kestävän arjen ja liiketoimintojen toteutumista lissä.

Toiminnot sijoittuvat makasiinien henkisiin puurakennuksiin ja talvipuutarhoihin, jotka on kytketty yhteen muuntojoustavaksi ja elämykselliseksi kokonaisuudeksi, joka on mahdollista toteuttaa vaiheittain. Pienimittakaavaisessa kylämiljööseen sopivassa rakentamisessa voidaan toteuttaa myös kokeellisia ratkaisuja, kuten kierrätysmateriaalien käyttöä. Makasiinikortteli luo lin keskusta tulevaisuuteen katsovan keskittymän, joka kiinnostaa kaikkia kuntalaisia, uusia asukkaita ja matkailijoita sekä yrittäjiä.

Viheralueet

Viheralueet kytkeytyvät toisiinsa muodostaen yhtenäisen puistokehän, joka palvelee niin asukkaita kuin vierailijoita ja on aktiivinen ympäri vuoden. Puistokehän varrelle sijoittuu monia toimintoja ja palveluita: viljelypalstoja, kokeellinen puutarha, skeittipaikka, leikkipuisto, taideteoksia sekä pieniä kahviloita ja galleriatiloja. Puistoreitin varrelle sijoitetaan toiminnallisia taideteoksia, jotka rikastuttavat ympäristöä ja tarjoavat elämyksiä kävijöille. Talvella puiston toiminnot laajenevat jäälle, tarjoten monipuolisia ulkoilumahdollisuuksia kaikille.

Hallinnollisen keskuksen ja kulttuuripuiston edustalle sijoittuu rakennettu ranta puisine rannan myötäisine laiturirakenteineen. Rantarakentaminen toteutetaan ilmastotietoisesti, välttäen tarpeettomia ruoppauksia ja maaston muokkauksia. Veneily hyödyntää kelluvia pistolaitureita ja rannan kiinteät laiturit on varattu oleskeluun, terasseille ja uimiseen.

Luonnonmukaisesti hoidettu rantapuisto, jossa on niittyjä ja puuryhmiä, luo monimuotoisen ja helppohoitoisen maisemapuiston rantavyöhykkeeseen. Maastonmuotoilulla luodaan suojaisia paikkoja ja vaihtelua näkymiin. Lampaat voivat laiduntaa alueella, lisäten maisema ja ekologista arvoa. Erityistä huomiota on kiinnitetty uuden rakentamisen ilmeeseen jokimaisemassa, ja viheralueet sekä rantapuusto rytmittävät ja pehmentävät näkymiä. Rantaan sijoituvissa venevajoissa on kesäisin tarjolla palveluita ja tilapäisiä majoitustiloja. Rannasta lähtevät tukkilautat ovat nähtävyyttä, ja niiden kyydissä voi tutustua ljoen suistomaisemaan, mikä tarjoaa unohtumattoman elämyksen niin paikallisille kuin turisteillekin.

Liikenne ja pysäköinti

Jokisuuntien, Puistotien ja Kirkkotien risteysaluetta järjestetään uudestaan ja luodaan selkeä rantakatu, joka yhdistää Vanhan Haminan ja uuden puutaloalueen uuteen hallinnolliseen kortteliin. Rantakadun varteen sijoittuvat myös julkisiin palveluihin liittyvät saattoliikenteen tilat.

Jalankulkijoille vapautuu lisää tilaa kirkon edustalta, mikä parantaa risteysalueen turvallisuutta ja ilmettä. Kirkkotien varrella parannetaan kevyenliikenteen yhteyttä, joka muutetaan puistomaiseksi reitiksi. Reitin viihtyisyyttä ja yleisilmettä lisätään taidevalaistuksella, mikä korostaa sen keskeisen yhteyden merkitystä. Kirkkotien päätteenä sijaitsevat julkiset rakennukset ja niiden väleistä avautuu jokimaisema.

Pysäköinti ratkaistaan maanvaraisina pysäköintialueina, jotka sijoittuvat rakennusten väleihin siten, että pysäköinti ei hallitse maisemaa. Osa pysäköintipaikoista voi olla katettu puisilla katoksilla, jotka sulautuvat ympäröivään rakentamiseen. Pysäköintipaikat kivetään esimerkiksi välppäkipillä, mikä luo läpäisevän, mutta kulutusta kestävän pinnan ja henkii kylämiljöön tunnelmaa.

Pysäköintipaikkojen mitoituksessa on huomioitu riittävä paikkamäärä, jotta alueen liikenne toimii sujuvasti ja tehokkaasti. Asumiselle autopaikkoja on varattu 1ap/asunto. Hallinnollisen keskuksen alueella pysäköintialueet toimivat tehokkaasti palvelen eri aikoina eri toimintoja.

Ilmastoviisaus ja kestävyys

Alue edustaa lin edelläkävijyyttä ilmastotoimissa ja tukee kokonaisvaltaista kestävää elämäntapaa. Kestävä elämäntapa tukeutuu paikalliseen kulttuuriin ja korostaa alueen ainutlaatuisuutta ja yhteisöllisyyttä, hyödyntäen paikallisia vahvuuksia ja perinteitä. Alueella pyritään edistämään kestävää elämäntapaa esimerkiksi yhdistämällä asuminen ja työ, tuomalla palvelut ja kulttuuri lähelle asukkaita sekä vahvistamalla yhteisöllisyyttä eri ikäpolvien asuessa samassa korttelissa. Makasiinikortteleihin luodaan edellytykset kestävää elämäntapaa tukevalle yritystoiminnalle. Ilmasto- ja luontoviisaita ratkaisuja tuetaan asukas-yhteistyön keinoin järjestämällä esimerkiksi

tapahtumia ja koulutusta. Alue toimii esimerkkinä kestävästä rakentamisesta, tarjoten kaiken ikäisille asukkaille ja yrityksille mahdollisuuden elää täysipainoista ja aktiivista elämää, luoden elinvoimaisen yhteisön, jossa kestävyys ja paikalliset perinteet kulkevat käsi kädessä.

Rakennusmateriaaleissa pyritään vähähiilisiin ratkaisuihin ja huomioidaan koko elinkaarin aikaiset haitat ja hyödyt. Rakennusmateriaaleja on rajattu, hyvin hallittava valikoima. Pääroolissa on paikallinen puu ja luonnonkivi – sivurooleissa vähähiilinen betoni, tiili, vihreä teräs, kalkki ja lasi. Mukana on näin ollen vain koostumukseltaan yksinkertaisia, läpikotaisin ja pitkällä aikavälillä tunnettuja materiaaleja. Haitattomat materiaalit ovat turvallisia ja terveellisiä. Muoveja ja rakennuskemikaaleja käytetään mahdollisimman vähän. Näin ei tuoteta haitallisia tai tuntemattomia aineyhdistelmiä eikä siten myöskään kemikaalikuormaa käyttäjille ja ympäristölle. Massiivirakenteet ovat turvallisia, niissä ei ole piilossa olevia materiaalirajapintoja. Rakennuksen terminen massa toimii lämmön talteenottojärjestelmänä ja suuri kosteuskapasiteetti kykenee tasaamaan vaihtelevia kosteusolosuhteita ympärivuotisesti. Puu on ekologisimmillaan silloin, kun sitä prosessoidaan mahdollisimman vähän. Kestävän puurakentamisen vähimmäisvaatimus on, että ratkaisevien puuosien tulee kestää rakennuksessa vähintään saman verran aikaa kuin uudella puusukupolvella kestää kasvaa. Järeimmät massiivirakenteissa käytettävät puut ovat syntyneet jopa jo tukinuiton aikaan 1800-luvulla, ja näistä tehtävät rakennusosat toteutetaan siten, että niillä on edellytykset täyttää tehtävänsä vähintään 2200-luvulle.

Osa kortteleista voidaan toteuttaa luonnollisesti painovoimaisella ilmanvaihdoilla. Painovoimaisessa ilmanvaihtojärjestelmässä hyödynnetään ilmastomme olosuhteita ja luonnonvoimia, sen toiminta perustuu ulko- ja sisätilan lämpötilaeron sekä tuulen aiheuttamaan paine-eroon. Rakennuksen runko sallii raittiin ilman helpon tuomisen sisätiloihin. Yksinkertaisen satulakaton harjalta läpiviedyt suorat ja korkeat hormit pitävät ilmanvaihdon varmatoimisena myös kesäkuukausina. Talvipuutarhoja voidaan käyttää innovatiivisesti osana kortteleiden energiataloutta ja ne pidentävät lämmintä vuodenaikaa.

Kerrosalalaskelmat ja asukasmäärä

2. kerroksiset asuintalot 5 700 brm², 230 asukasta

3-4. kerroksiset asuintalot 12 800 brm², 525 asukasta

majoitusrakennuksia 1900 brm²

liiketilaa 1300 brm² (sis. saunarakennus)

makasiinikortteli 4500 brm² (sis. talvipuutarhat)

hallintokortteli 2500 brm²

Yhteensä 28 700 brm², 755 asukasta